

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN TOÁN LỚP 1 Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC QUẬN NAM TỪ LIÊM, THÀNH PHỐ HÀ NỘI THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC

Nguyễn Thị Hương
Trường Tiểu học Đoàn Thị Điểm - Hà Nội

Tóm tắt: Bài viết trình bày một số biện pháp quản lý dạy học môn Toán lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực học sinh tại các trường tiểu học quận Nam Từ Liêm, thành phố Hà Nội. Nội dung tập trung vào việc nâng cao nhận thức cho đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý, chỉ đạo thiết kế bài dạy, đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức dạy học, cũng như kiểm tra đánh giá theo định hướng phát triển năng lực. Các biện pháp này góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Toán lớp 1, đáp ứng yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Từ khóa: biện pháp, môn toán, định hướng phát triển

MANAGEMENT MEASURES FOR GRADE 1 MATHEMATICS TEACHING IN PRIMARY SCHOOLS IN NAM TỪ LIÊM DISTRICT, HANOI CITY BASED ON COMPETENCY DEVELOPMENT ORIENTATION

Nguyen Thi Huong
Doan Thi Diem Primary School – Hanoi

Abstract: This article presents several management measures for teaching Grade 1 Mathematics in primary schools in Nam Từ Liêm District, Hanoi City, based on the orientation of competency development. The content focuses on raising awareness among teachers and administrators, guiding lesson design, innovating teaching methods and organizational forms, as well as assessment practices aligned with competency development. These measures contribute to improving the quality of Grade 1 Mathematics teaching and meeting the requirements of the 2018 General Education Curriculum.

Keywords: management measures, mathematics, competency-based orientation.

Nhận bài: 13/05/2025

Phản biện: 12/06/2025

Duyệt đăng: 17/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thực hiện những yêu cầu về đổi mới giáo dục, ngày 26/12/2018, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ban hành Chương trình giáo dục phổ thông mới. Cùng với đổi mới về mục tiêu, chương trình là hàng loạt các đổi mới về nội dung, sách giáo khoa, về phương pháp dạy học,... Mục tiêu hướng tới sự hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất học sinh là điểm mới quan trọng của Chương trình GDPT 2018. Việc hình thành và phát triển năng lực học sinh được thực hiện thông qua tất cả các môn học và hoạt động giáo dục, trong đó có môn Toán - môn học có tính ứng dụng cao trong cuộc sống. Đặc biệt, với cấp tiểu học, lớp 1 lại là lớp đầu cấp, các em bắt đầu học Toán với vốn liếng ít ỏi có được từ Mầm non, sự tự giác và tự chủ còn rất hạn chế. Mặt khác, việc xây dựng nền móng tốt từ lớp 1 sẽ tạo ra kết quả vững chắc cho cả quá trình học tập và phát triển năng lực lâu dài. Vì vậy, dạy Toán lớp 1 đòi hỏi một sự khoa học, công phu và tỉ mỉ mới có thể đạt được những mục tiêu về năng lực mà chương trình đặt ra. Bởi vậy, nếu không được quan tâm đúng mức và tổ chức hiệu quả từ phía nhà quản lý thì mục tiêu phát triển năng lực thông

qua dạy học môn Toán cũng khó đạt được. Bài viết đề cập đến một số biện pháp hiệu quả trong quản lý dạy học môn Toán lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực học sinh nhằm góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Toán lớp 1, đáp ứng mục tiêu mong đợi của dạy học Toán ở trường Tiểu học.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tổ chức nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên về tầm quan trọng của dạy học môn Toán lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực

Nội dung biện pháp

Tổ chức quán triệt tới cán bộ, giáo viên, nhân viên nhà trường về chủ trương đổi mới căn bản toàn diện giáo dục đào tạo được thể hiện qua Nghị quyết 29/NQ-TW năm 2014 của Hội nghị TW8 của Đảng, Nghị quyết 44/NQ-CP năm 2014 của Chính phủ về chương trình hành động thực hiện NQ 29; Chương trình giáo dục phổ thông 2018; Thông tư Số 28/2020/TT-BGDĐT, ngày 4 tháng 9 năm 2020 Ban hành Điều lệ trường tiểu học.

Quán triệt tinh thần đổi mới căn bản của CTGDPT 2018 là chuyển từ dạy học định hướng

nội dung sang dạy học theo định hướng phát triển năng lực học sinh, làm thay đổi cách nhìn nhận của CB, GV về mục đích, ý nghĩa của dạy học môn Toán lớp 1 theo định hướng PTNL; nhận thức được sự cần thiết phải thay đổi khi mà cả xã hội đang thay đổi, giáo dục đang thay đổi.

Nâng cao nhận thức cho CB, GV về nhu cầu và quyền lợi chính đáng của người học trong thời kì đổi mới: được phát triển phẩm chất và năng lực để đáp ứng đòi hỏi ngày càng cao của xã hội, nhu cầu phát triển để hội nhập của người học. Nâng cao nhận thức cho CBQL và giáo viên về những thuận lợi, khó khăn khi thực hiện dạy Toán lớp 1 theo định hướng PTNL, phân tích những trở ngại, những rào cản phải vượt qua trong dạy học và quản lí dạy học. Đồng thời chỉ ra cho họ thấy bức tranh tương lai, hiệu quả giáo dục và những giá trị mà học sinh có được để tất cả có niềm tin và thêm động lực làm việc.

Cách thức thực hiện

Tim hiểu, nắm bắt nhận thức của đội ngũ về tầm quan trọng của dạy học môn Toán lớp 1 theo định hướng PTNL.

Xây dựng kế hoạch, nội dung tuyên truyền, phổ biến tầm quan trọng của hoạt động dạy học môn Toán lớp 1 cho đội ngũ CB, GV có liên quan.

Tổ chức và tạo điều kiện cho CB, GV tham gia đầy đủ các buổi tập huấn, giới thiệu về chương trình, sách giáo khoa, phương pháp dạy học,... do Sở GD - ĐT, Phòng GD - ĐT, các Nhà xuất bản tổ chức.

Tăng cường tổ chức các lớp tập huấn, tọa đàm, hội thảo, chuyên đề, nhằm nâng cao nhận thức cho CBQL và giáo viên về vai trò của môn Toán trong hệ thống các môn học và trong đời sống, mục đích, yêu cầu, ý nghĩa của hoạt động dạy học môn Toán lớp 1 theo định hướng PTNL.

Tổ chức các lớp tập huấn có mời chuyên gia để bồi dưỡng nhận thức về ý nghĩa của việc đổi mới chương trình, sách giáo khoa; nhận thức về mục tiêu phát triển năng lực của CTGDPT 2018; nhận thức về sự cần thiết phải đổi mới PP dạy học; hình thức dạy học; mối quan hệ giữa dạy học theo định hướng PTNL với kiểm tra, đánh giá theo định hướng PTNL; tầm quan trọng của đồ dùng, phương tiện dạy học,... trong dạy học Toán 1 nhằm PTNL học sinh.

Chỉ đạo tổ chuyên môn lớp 1 tổ chức tốt các buổi sinh hoạt chuyên môn với nội dung trọng

tâm là dạy học theo định hướng PTNL, tạo điều kiện để GV được trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm, đề xuất ý tưởng dạy học hiệu quả.

Phát động phong trào viết sáng kiến kinh nghiệm về dạy học theo định hướng PTNL các môn lớp 1 nói chung và môn Toán lớp 1 nói riêng, nhằm phát huy sáng tạo của GV trong dạy học, chuyển hóa nhận thức của GV, nhằm nâng cao chất lượng dạy học trong nhà trường.

Phối hợp chặt chẽ và thường xuyên giữa các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường để tuyên truyền nâng cao nhận thức, thực hiện các chủ trương cũng như các kế hoạch dạy học môn Toán lớp 1 và quản lí dạy học Toán 1 (như tổ chức Đảng trường học, Công đoàn, ...).

Biểu dương kịp thời tinh thần và thái độ của GV trong vấn đề dạy học theo định hướng PTNL. Đồng thời, phải đánh giá những nỗ lực của cá nhân, tổ chuyên môn một cách công khai, thẳng thắn, chính xác, dựa trên những tiêu chí thống nhất.

2.2. Chỉ đạo giáo viên thiết kế bài dạy môn Toán lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực

Nội dung biện pháp

Phổ biến Công văn Số 2345/BGDĐT- GDTH, ngày 07 tháng 6 năm 2021 về việc hướng dẫn, xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường cấp tiểu học. Xây dựng kế hoạch chuyên môn trong đó có nội dung chỉ đạo thiết kế bài dạy môn Toán lớp 1 theo định hướng PTNL học sinh. Tổ chức tập huấn cho GV lớp 1 về năng lực thiết kế bài dạy môn Toán lớp 1 theo định hướng PTNL học sinh.

Cung cấp các kiến thức về tâm lí lứa tuổi học sinh tiểu học để GV có hiểu biết đầy đủ về tâm lí học sinh tiểu học, đặc biệt là học sinh lớp 1 để GV lựa chọn nội dung và phương pháp phù hợp, sát đối tượng ngay từ khâu thiết kế bài dạy.

Chỉ đạo tổ chuyên môn Khối 1 thiết kế bài dạy môn Toán theo định hướng PTNL học sinh: thống nhất quy định về bài soạn/ kế hoạch bài dạy cả về nội dung và hình thức; trao đổi bàn bạc, chia sẻ kinh nghiệm thiết kế bài dạy; rà soát đối tượng học sinh từng lớp, thậm chí từng HS để thiết kế sao cho phù hợp với đối tượng HS; tổ chức phân tích một số kế hoạch bài dạy theo hướng PTNL học sinh; kiểm tra, kí duyệt kế hoạch bài dạy hàng tuần; tuyệt đối tránh tư tưởng coi kế hoạch bài dạy chỉ là hình thức và chỉ để đối phó khi kiểm tra.

Chỉ đạo xây dựng kho bài giảng điện tử, học liệu điện tử về môn Toán lớp 1, khai thác nguồn tài nguyên số phục vụ dạy học môn Toán lớp 1 để GV tra cứu, tham khảo, sử dụng trong dạy Toán.

Hiệu trưởng/ phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn giám sát, kiểm tra kế hoạch bài dạy môn Toán lớp 1 định kì và đột xuất, tư vấn sau kiểm tra để GV điều chỉnh bài soạn cho phù hợp.

Cách thức thực hiện

Hiệu trưởng căn cứ vào năng lực và nhu cầu thực tế của GV lớp 1 để lập kế hoạch bồi dưỡng, tập huấn. Mời giảng viên/ chuyên gia tập huấn cho GV lớp 1 về NL thiết kế bài dạy môn Toán lớp 1 theo định hướng PTNL; bồi dưỡng kiến thức về tâm lí học sinh lớp 1 (đặc điểm về: nhận thức, chú ý, trí nhớ, hứng thú,...).

Tổ chức tập huấn năng lực công nghệ thông tin cho GV lớp 1: Kỹ thuật thiết kế bài dạy điện tử, cách khai thác và sử dụng các phần mềm hỗ trợ dạy học và kiểm tra, đánh giá môn Toán, các nguồn học liệu số trên Internet phục vụ cho dạy học Toán 1.

Chỉ đạo xây dựng quy định và các yêu cầu của một bài soạn môn Toán lớp 1 theo định hướng PTNL. Ban giám hiệu cùng với tổ chuyên môn xây dựng các tiêu chí đánh giá bài soạn môn Toán lớp 1 theo định hướng PTNL, các tiêu chí cần cụ thể cả về nội dung và hình thức.

2.3. Chỉ đạo đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức dạy học môn Toán lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực

Nội dung biện pháp

Tập huấn, bồi dưỡng lí luận về hình thức tổ chức dạy học, phương pháp dạy học, kĩ thuật dạy học tích cực, hiện đại cho GV lớp 1. Tập huấn kĩ thuật sử dụng các phần mềm trong dạy học có liên quan đến hỗ trợ phương pháp như: kĩ thuật chia nhóm trên nền tảng dạy học trực tuyến, kĩ thuật sử dụng một số phần mềm có thể áp dụng trong dạy học Toán như Quizizz, Kahoot.

Chỉ đạo tổ chuyên môn chủ động nghiên cứu, thường xuyên đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức dạy học. Tổ chức các chuyên đề đổi mới PPDH, hình thức tổ chức dạy học cấp tổ, cấp trường.

Tổ chức các hoạt động trải nghiệm môn Toán; trải nghiệm trong từng tiết học, trải nghiệm ngoài không gian lớp học. Kiểm tra việc đổi mới PPDH của GV trong thực tế giảng dạy.

Cách thức thực hiện

Khảo sát để nắm rõ thực trạng sử dụng phương pháp dạy học, hình thức dạy học của GV lớp 1 trong dạy học môn Toán. Lên kế hoạch và tổ chức tập huấn, hướng dẫn các PPDH, kĩ thuật dạy học tích cực, hiện đại như: PP nêu và giải quyết vấn đề, PP dạy học theo nhóm; PP dạy học theo góc; PP trò chơi,...; tập huấn về công nghệ thông tin: sử dụng phần mềm dạy học và các phần mềm hỗ trợ phương pháp như đã nêu ở mục trên; tập huấn các hình thức dạy học: cá nhân, nhóm, cả lớp, trải nghiệm, trò chơi,... Chỉ đạo tổ chuyên môn thực hiện các chuyên đề, sinh hoạt chuyên môn theo NCBH, thao giảng về đổi mới PPDH, như một thao tác thực hành.

Chỉ đạo các tổ chuyên môn và từng GV thường xuyên đổi mới các phương pháp dạy học, các hình thức dạy học môn Toán tích cực phù hợp với đặc thù bộ môn và đặc điểm của học sinh, theo định hướng PTNL trong từng tiết dạy Toán.

Chỉ đạo GV tôn trọng đặc trưng của giờ dạy học Toán theo định hướng PTNL, đó là học bằng sự trải nghiệm. Trong dạy học Toán, cần tổ chức cho HS trải nghiệm để khám phá tri thức mới.

Phân công BGH kiểm tra, giám sát việc thực hiện đổi mới PPDH, HTDH môn Toán của tổ chuyên môn và GV. Tích cực dự giờ Toán 1 để kiểm tra việc đổi mới PPDH thực tế của GV. Tổ chức họp đánh giá rút kinh nghiệm từ đó có biện pháp điều chỉnh kịp thời.

2.4. Chỉ đạo kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn Toán của học sinh lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực

Nội dung biện pháp

Xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học môn Toán theo định hướng phát triển năng lực học sinh.

Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng các quy định về kiểm tra đánh giá, bồi dưỡng năng lực đánh giá theo định hướng PTNL cho GV lớp 1. Đặc biệt, cần giúp GV nắm vững và thực hiện đúng các quy định về kiểm tra đánh giá tại Thông tư 27/2020/TTBGDĐT. Chỉ đạo tổ chuyên môn lớp 1 tổ chức kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS theo định hướng phát triển năng lực học sinh, đánh giá dựa trên các tiêu chí về năng lực toán học đối với học sinh lớp 1.

Kiểm tra, giám sát và đánh giá việc thực hiện của GV. Từ đó, phân loại được GV theo NL và có

kế hoạch phát triển NL nghề nghiệp cho GV. Tăng cường ứng dụng CNTT trong kiểm tra đánh giá.

Cách thức thực hiện

Xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học môn Toán theo định hướng phát triển năng lực học sinh. Tổ chức các lớp tập huấn, hội thảo chuyên môn về đánh giá học sinh theo định hướng PTNL, ứng dụng CNTT trong kiểm tra đánh giá; tạo điều kiện cho CB, GV tham gia đầy đủ các lớp tập huấn về năng lực đánh giá của Phòng GD - ĐT, Sở GDĐT để GV nâng cao nhận thức và có năng lực kiểm tra, đánh giá học sinh theo định hướng PTNL.

Xây dựng chỉ tiêu cụ thể, rõ ràng về chất lượng dạy học Toán 1 theo từng giai đoạn (giữa kì 1, cuối kì 1, giữa kì 2, cuối năm) dựa trên thực trạng học sinh và yêu cầu của chương trình, triển khai

tới GV, HS ngay từ đầu năm học.

Xây dựng mục tiêu, tiêu chí cụ thể, rõ ràng cho mỗi đợt kiểm tra nội bộ GV về công tác kiểm tra, đánh giá.

III. KẾT LUẬN

Các biện pháp quản lí dạy học môn Toán lớp 1 theo định hướng phát triển năng lực HS ở trường Tiểu học quận Nam Từ Liêm, thành phố Hà Nội có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, tác động qua lại và hỗ trợ nhau cùng phát huy hiệu quả. Mỗi biện pháp là một yếu tố cấu thành nên tổng thể nhiệm vụ quản lí dạy học, đều có thể mạnh và vị trí cần thiết trong quá trình quản lí. CBQL nhà trường căn cứ vào tình hình cụ thể của nhà trường để vận dụng phù hợp các biện pháp, phối hợp các biện pháp để tạo nên sự hài hòa, thống nhất và hiệu quả.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư Ban hành Chương trình giáo dục phổ thông, Số 32/2018/TT-BGDĐT*, ngày 26 tháng 12 năm 2018, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Công văn về việc hướng dẫn, xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường cấp tiểu học, Số 2345/BGDĐT- GDTH*, ngày 07 tháng 6 năm 2021, Hà Nội.
3. Đỗ Văn Chi (2021), *Quản lý dạy học lớp 1 trong các trường tiểu học huyện Tân Yên, tỉnh Bắc Giang theo định hướng năng lực*, luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
4. Nguyễn Thị Duyên (2018), *Quản lý dạy học môn toán ở các trường tiểu học huyện Kim Thành, Hải Dương theo hướng phát triển năng lực học sinh*, luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.